

Posudek diplomové práce Bc. Barbory Pokorné, Bassanové ve sbírce Národní galerie v Praze

Diplomová práce Barbory Pokorné je vzhledem k vymezení tématu vhodně členěná do dvou oddílů. První (Úvod do problematiky Bassanů ve sbírce Národní galerie v Praze) se formou krátkých kapitol věnuje otázkám spojeným s činností Jacopa Bassana a jeho synů a bassanovské dílny, stručně nastiňuje biografické medailony jednotlivých členů malířské rodiny, upozorňuje na dílenskou praxi při malbě obrazů a obecnou nesnadnost autorství jednotlivých obrazů včetně široké následné produkce kopií. Dále informuje o repertoáru námětů užívaných Bassany a nastiňuje počátky sběratelského zájmu o díla Bassanů především v Zápří (Rudolf II, Leopold Vilém Habsburský, šlechta spjatá se zeměmi České Koruny). Důležitou součástí této části práce je také poměrně zevrubný přehled publikačních výstupů k danému tématu. Druhý oddíl (Katalog) je již zaměřen konkrétně na zkoumané obrazy ze sbírky Národní galerie v Praze. Autorka katalog 17 maleb přehledně rozdělila podle svého zkoumání na díla autorská, dílenské kopie a pozdější kopie a 3 obrazy z katalogu bassanovských děl vyřadila. Vedle nezbytného seznamu pramenů a literatury je obohacena přílohou obrazová, která se váže k oběma oddílům práce a instruktivně, překračujíc úzký rámeček katalogu, ilustruje širší tvorbu Bassanů.

Autorka v práci osvědčila dobrou orientaci v problematice a dobrou znalost zdejší i zahraniční literatury jak ke konkrétním zpracovávaným dílům, tak i širší tvorbě příslušníků celé rodiny. Využila také dostupnou dokumentaci k jednotlivým obrazům a vyrovnala se velmi dobře s prameny ke katalogizovaným malbám.

Při svém hodnocení si byla vědoma svébytnosti bassanovského malířského projevu, správně upozornila na význam žánru (včetně využití cyklických námětů a v Benátsku dobově „moderního“ způsobu nokturna), který tito umělci programově rozvíjeli, a naznačila pozici, kterou zaujímali v dobovém uměleckém provozu. Pokusila se vymezit vzájemné vztahy v dílenské spolupráci, naznačila periodizaci produkce (dle literatury) a doložila i konkrétní případy vývoje, přebírání a užívání námětů.

Z pochopitelných důvodů je zaměření úvodních kapitol záměrně (?) soustředěno především na zralou a pozdní tvorbu Jacopa Bassana a hlavně práce jeho synů a dílny. Přes toto tematické vymezení zůstává bassanovské téma vnitřně komplikované a široké, snad proto text v několika místech (např. 1.2, s. 14; 1.7, s. 23) shrnuje příliš „panoramaticky“ interpretace či názory starších badatelů, aniž by naznačené téma bylo uchopeno kritičtěji. Šíře úkolu tak autorku občas svádí k paušalizaci problematiky, která ve stručnosti úvodních textů – bez odpovídajícího odstupu – svádí k telegrafické nevyváženosti (např. již cit. s. 23).

Profesionálně je zvolena struktura katalogových hesel, rozčleněná na část technicko-popisnou s uvedenými zjištěními o provenienci a výčtem relevantní literatury a pramenů, a na vlastní textovou část. Podobně jako v prvním oddíle se Barbora Pokorná při zpracování jednotlivých obrazů dobře

vyrovnala s dostupnými informacemi a zaujala k pojednáváním malbám své hodnocení. V řadě případů také (oproti tradičnímu označení v dokumentaci) správně identifikovala a uvedla námět díla, upozornila na důležité varianty či existující kopie a řešila jejich vzájemnou závislost. Zohlednila přitom porovnání kompozic, motivů a námětů, ale hodnotila malby také na základě stylového / rukopisného projevu. V této stěžejní části práce autorka přesvědčivěji než v obecném úvodním oddíle zaujala kritický přístup při svém výzkumu. Proto také na základě její argumentace lze souhlasit s autorským či dílenským připsáním (a ve třech případech odepsáním) zpracovávaných obrazů. (Dlužno dodat, že k nim ve sbírkách NG patří ještě kopie střední části Zvěstování pastýřů podle Jacopa Bassana /inv. č. 10617, plátno, 96 x 83 cm/, připsaná německému malíři 17. století a evidovaná v rámci německého malířství).

Tato jednoznačně převažující pozitiva textu v sobě ovšem skrývají také některé slabiny: týkají se především přístupu při hodnocení děl z hlediska jejich fyzické povahy nebo vlastní umělecké povahy, vyplývající z malé praxe při práci s materiálem. Např. postesku nad vystavením pouze dvou Bassanových obrazů ve stálé expozici NG a vyzdvihování kvalit dalších bassanovských maleb v depozitáři (s. 105) lze rozumět v kontextu zaujetí při zpracovávání tématu; v konkurenci ostatních prezentovaných děl v expozicích NG by však propadly. Dozajista však deponované obrazy skrývají potenciál kritického zhodnocení formou krátkodobé výstavy (včetně nezbytného průzkumu a restaurování – tady dlužno podotknout, že taková výstava je již po několik roků ve výstavním plánu NG především pro nedostatky finanční a restaurátorské kapacity odkládána).

Text Barbory Pokorné je psán poměrně svěží a čtivou formou a většinou kultivovaným jazykem (ovšem s několika zvláštnostmi při ohýbání slov, např. Noemovo příběhy; Jacopovo synové, či ve vyjádřeních např. „expresivita a dynamika by se dala téměř ždímat“ na s. 16, či „ plátno je již prořídlé a dublované a pravděpodobně je ještě původní“ na s. 70, ad.). Kladem je bezesporu také velmi přehledný poznámkový aparát a seznam literatury a významných výstav, které však obsahují místy nedůslednosti v citaci (např. v pozn. 97 nebo citaci katalogu výstavy Národní galerie v Liptovském Mikuláši v roce 1984, kdy editorem a autorem textu byl L. Slaviček a nikoli J. Kotalík aj.).

Přes tyto drobné výhrady autorka vyhověla dobře zadání práce – vymezením a členěním tématu, znalostí literatury i kritickým zpracováním katalogu se zhostila svého úkolu příkladně.

Proto doporučuji její diplomovou práci k obhajobě.